

Narzędzia glottodydaktyczne VII kl. SP

Narzędzie nr 1: *Był sobie raz pewien człowiek...* – opowiadanie Olgi Tokarczuk pt.: „Zgubiona dusza” jako przykład wieloznaczności w języku i literaturze.

Autor: Agnieszka Rabej

Komentarz metodyczny

Lekcja jest poświęcona pracy z tekstem – jego analizie językowej oraz interpretacji treści. Zajęcia mają charakter eklektyczny i łączą w sobie zarówno elementy wiedzy o języku, jak i odkrywanie ukrytych w tekście znaczeń. Całość dopełnia obraz, szata i forma graficzna książki, które są równie sugestywne jak analizowany tekst opowiadania.

Jak we wszystkich narzędziach glottodydaktycznych, tak i tutaj ważnym celem zajęć jest uwrażliwianie uczniów na języki (ojczyste i inne), rozwijanie świadomości międzyjęzykowej oraz trening strategii, umożliwiający nie tylko rozwój indywidualnych umiejętności językowych, ale przede wszystkim wzajemną, skuteczną komunikację.

Z założenia lekcja odwołuje się do znajomości przez uczniów co najmniej dwóch języków: polskiego i mniejszościowego (etnicznego). Pozwala to realizować zasadę inkluzji, w twórczy sposób korzystać z tekstów oryginalnych, modyfikując i uzupełniając je z pomocą narzędzi glottodydaktycznych.

Ilustracją takiego podejścia jest niniejszy scenariusz lekcji, do którego zostały przygotowane specjalne ćwiczenia, umożliwiające indywidualizację pracy na lekcji w klasie zróżnicowanej językowo i kulturowo.

Temat lekcji: *Był sobie raz pewien człowiek...* – opowiadanie Olgi Tokarczuk pt.: „Zgubiona dusza” jako przykład wieloznaczności w języku i literaturze.

Adresaci lekcji: uczniowie VII klasy szkoły podstawowej oraz uczniowie niepolskiego pochodzenia z niepełną znajomością polszczyzny.

Czas trwania: ok. 45 min

Uczeń

potrafi	zna	a także rozwija
<ul style="list-style-type: none"> zrozumieć globalne znaczenie tekstu, znaleźć w tekście wybrane informacje, używać dwu języków do wyrażania znaczenia tekstu, stosować strategie domysłu językowego, stawiania hipotez, odkrywania i negocjowania znaczeń,	<ul style="list-style-type: none"> słownictwo tematyczne wykorzystane w tekstach, funkcje, jakie może pełnić tytuł opowiadania, zasady tworzenia form czasu przeszłego.	<ul style="list-style-type: none"> świadomość międzyjęzykową, wrażliwość na języki i na poprawność językową, wyobraźnię i twórcze myślenie.

• korzystać ze słowników dwujęzycznych (uczeń cudzoziemski), • używać w tekstach i wypowiedziach form czasu przeszłego (uczeń cudzoziemski).		

Materiały dydaktyczne:

Olga Tokarczuk, Joanna Concejo, *Zgubiona dusza*, Wrocław 2017.

D. Prążyńska, *Czarno na białym. Gramatyka i sprawność pisania na B2*, Kraków 2022.

Karty pracy ucznia opracowane przez autorkę scenariusza.

Słowniki dwujęzyczne.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

I Przygotowanie do lekcji (ogniskowanie uwagi i kształtowanie nastawień)

Indywidualizacja pracy uczniów

Aby naprowadzić uczniów na temat zajęć, wspólnie przyglądamy się okładce książki, której tekst pozostaje dla nas na razie nieznany. Celem rozmowy jest zogniskowanie uwagi uczniów, aktywizacja słownictwa (jest to szczególnie ważne w przypadku uczniów cudzoziemskich), antycypacja treści tekstu oraz kształtowanie twórczej postawy wobec niego.

Ćwiczenie.

Popatrz na okładkę książki i odpowiedz na pytania.

- Powiedz, o czym może być ta książka? O czym może opowiadać? W jaki sposób? Uzasadnij swoje zdanie.
- Powiedz, co widzisz na okładce? Co przedstawia ilustracja? Jak rozumiesz tytuł? Czy według ciebie ilustracja pasuje do tytułu? Dlaczego tak/nie?

Fot. A. Rabiej

II Odkrywanie i prezentacja

Indywidualizacja pracy uczniów

Na kolejnym etapie lekcji analizujemy tytuł opowiadania jako źródło informacji na temat treści tekstu i pole do wysnuwania pierwszych hipotez ze zwróceniem szczególnej uwagi na wieloznaczność tytułu opowiadania O. Tokarczuk „Zgubiona dusza”. Owa wieloznaczność jest cechą charakterystyczną dla całego tekstu, nie tylko dla samego tytułu opowiadania, co czyni analizowany tekst Tokarczuk uniwersalnym – przeznaczonym dla czytelnika w każdym wieku.

Ćwiczenie.

Pytania do rozmowy sterowanej:

- Czy Twoim zdaniem tytuł jest ważny dla książki? Uzasadnij swoje zdanie.
- Jak rozumiesz zwrot „zgubiona dusza”? Co to znaczy „zgubić coś”, a co znaczy „zgubić się”?

ZGUBIONY	ZGUBIĆ COŚ	ZGUBIĆ SIĘ
«taki, który poniósł klęskę lub jest bliski zguby»	«przez nieuwagę zostawić coś gdzieś lub bezwiednie upuścić» «doprowadzić kogoś do zguby» «narazić kogoś na śmierć»	«zabłądzić» «zostać zgubionym» «oddzielić się od grupy, od osoby, z którą się gdzieś poszło i nie móc jej odnaleźć» «stracić orientację w czymś» «doprowadzić siebie do zguby»
<i>Słownik języka polskiego PWN</i>		

- Kto twoim zdaniem mógł zgubić duszę? Czy to w ogóle jest możliwe? Dlaczego tak/nie?
- Jak według ciebie może wyglądać dusza? Jest młoda czy stara? Od czego to zależy?

Ćwiczenie.

Przeczytaj tytuły opowiadań, które są poniżej i odpowiedz na pytania.

- Jak rozumiesz te tytuły? Powiedz.
- Który z tytułów podoba Ci się najbardziej, a który najmniej? Dlaczego?

Zgubiona dusza

Noc księżycowa

Spotkanie nad morzem

Lawendowe pole

Tajemniczy kapelusz

Koncert w operze

- Jakie cechy, Twoim zdaniem, powinien mieć tytuł opowiadania? Co jest ważne przy wymyślaniu tytułu opowiadania? Dlaczego?

TYTUŁ może:

sugerować, o czym będzie tekst,
rozpocząć proces interpretacji tekstu,
zaskakiwać albo potwierdzać przypuszczenia,
mówić coś o autorze, jego wyobraźni, perspektywie myślenia o tekście.

Komentarz metodyczny i indywidualizacja pracy uczniów

Podstawową barierą utrudniającą lub uniemożliwiającą uczniom imigranckim pełne uczestnictwo w lekcji jest najczęściej niepełna znajomość polszczyzny. Nawet jeśli dysponują oni potencjałem komunikacyjnym w codziennych sytuacjach, wyzwaniem są teksty, zadania czy polecenia stworzone w języku edukacyjnym i/lub literackim.

Dlatego przystępujemy do lektury opowiadania dwuetapowo. W pierwszej kolejności czytamy tekst pod kątem znajomości/nieznajomości słów i zwrotów. Zadaniem polskich uczniów jest przeczytanie opowiadania i zaznaczenie słów/zwrotów, które ich zdaniem mogą być trudne do zrozumienia dla kolegów-imigrantów, a także opracowanie słowniczka z opisem lub synonimami. Natomiast uczniowie cudzoziemscy czytają tekst, zaznaczają fragmenty dla nich niezrozumiałe i korzystają z dwujęzycznego słownika.

Zgubiona dusza, Olga Tokarczuk, Joanna Concejno, Wrocław 2017.

(I) *Był sobie raz* pewien człowiek, który bardzo dużo i szybko pracował i już dawno zostawił swoją duszę gdzieś daleko za sobą. Bez duszy żyło mu się nawet dobrze – spał, jadł, pracował, prowadził samochód, a nawet grał w tenisa. *Czasami* jednak miał wrażenie, że wokół niego stało się plasko, jakby poruszał się po gładkiej kartce z zeszytu do matematyki, kartce, którą pokrywają równiutkie i wszechobecne kratki.

Pewnego razu, podczas jednej z licznych podróży, w pokoju hotelowym, ów człowiek obudził się w środku nocy i poczuł, że nie ma czym oddychać. Wyjrzał przez okno, ale nie bardzo wiedział, w jakim mieście się znajduje, przecież z okien hoteli wszystkie miasta wyglądają tak samo. Nie bardzo też wiedział, jak się tu znalazł ani po co tu przyjechał. I – niestety – zapomniał też, jak ma na imię. Dziwne to było uczucie, bo nie miał pojęcia, jak się ma do siebie zwrócić. Zatem po prostu milczał. Cały ranek nie odzywał się do siebie i wtedy poczuł się naprawdę bardzo samotny – tak, jakby wewnątrz jego ciała nie były już nikogo. *Gdy stanął przed lustrem w łazience*, widział siebie jako rozmytą smugę. *Przez chwilę* wydawało mu się, że nazywa się Andrzej, *ale zaraz potem* był pewien, że Marian. *W końcu*, przerażony, odszukał na dnie walizki paszport i ujrzał, że ma na imię Jan.

(II) *Następnego dnia* udał się do pewnej starej i mądrej lekarki, a ta rzekła mu następujące słowa: - *Gdyby ktoś umiał spojrzeć na nas z góry*, zobaczyłby, że świat jest pełen ludzi biegających w pośpiechu, spoconych i bardzo zmęczonych, oraz ich spóźnionych, pogubionych dusz, które nie mogą nadażyć za swoimi właścicielami. Robi się z tego wielkie zamieszanie, dusze tracą głowę, a ludzie przestają mieć serce. Dusze wiedzą, że zgubiły swojego właściciela, *lecz ludzie często w ogóle* nie zdają sobie sprawy, że zgubili własną duszę.

Jana bardzo zaniepokoiła ta diagnoza.

- Jak to możliwe? Czy ja też zgubiłem własną duszę? – zapytał.

Mądra lekarka odpowiedziała:

- *Dzieje się tak dlatego*, że prędkość poruszania się dusz jest dużo mniejsza niż ciał. Powstały

plasko – równo; schematycznie; jednotorowo
poruszał się – ruszał się
gładkiej (gładka, adj. f.) – płaskiej, równej
pokrywają – są na niej
równiutkie – idealnie równe
wszechobecne – takie, które są wszędzie
ów - ten
wyjrzał – popatrzył, zobaczył
znajduje się – jest
znalazł się – był
nie miał pojęcia – nie wiedział
jak się do siebie zwrócić – jak się nazwać (imię i nazwisko)
zatem – więc
milczał – nic nie mówił
ranek – rano
nie odzywał się – nic nie mówił, milczał
rozmytą (rozmyta, adj. f.) – nieostrą, nieklarowną
smugę (smuga, f.) – kreska, linia
odszukał – znalazł
ujrzał – zobaczył
udał się do – poszedł do
rzekła – powiedziała
spojrzeć – popatrzeć
biegających w pośpiechu – tych, którzy bardzo szybko biegną
nadażyć za – bieć tak samo szybko jako ktoś/coś
zamieszanie – chaos
tracą głowę – wariują; są dezorientowani
nie zdają sobie sprawy – nie wiedzą
prędkość – szybkie tempo
w zamierzczłych czasach – w dawnych czasach
nie rozpędził się – nie ruszył szybko
wciąż – ciągle
przejrzeć – zobaczyć
na skraju – na granicy, z boku, na obrzeżach
nadażyć za – iść w tym samym tempie
wykietkowały – urosły
żywił się – jadł

one bowiem w najbardziej zamierzchłych czasach, tuż po Wielkim Wybuchu, kiedy kosmos jeszcze się tak bardzo nie rozpędził, przez co mógł się wciąż przejrzeć w lusterku. Musi pan znaleźć sobie jakieś swoje miejsce, usiąść tam spokojnie i poczekać na swoją duszę. Zapewne jest teraz tam, gdzie pan był dwa, trzy lata temu. Czekanie może więc trochę potrwać. Innego lekarstwa dla pana nie widzę.

(III) Tak też zrobił ów człowiek o imieniu Jan. Znalazł sobie mały domek na skraju miasta i tam codziennie siadał na krześle i czekał. Nic innego nie robił. Trwało to wiele dni, tygodni i miesięcy. Janowi wyrosły długie włosy, a broda sięgała mu aż do pasa.

Aż pewnego popołudnia ktoś zapukał do drzwi i stanęła w nich jego zgubiona dusza – zmęczona, brudna i podrapana.

- Nareszcie! – powiedziała zdyszana.

Odtąd żyli sobie długo i szczęśliwie, a Jan bardzo uważał, żeby nie robić nic szybciej, niż mogłaby nadążyć za nim jego dusza. Uczynił też jeszcze jedną rzecz – zakopał w ogródku wszystkie swoje zegarki i walizy podróżne. Z zegarków wyrosły piękne kwiaty podobne do dzwonek, w różnych kolorach, walizki zaś wykiełkowały w potężne dynie, którymi Jan żywił się w ciągu wszystkich następnych spokojnych zim.

Komentarz metodyczny

Po wstępnej analizie semantycznej tekstu przystępujemy do etapu odkryć strukturalnych. Opowiadanie jest formą, która korzysta przede wszystkim z form czasu przeszłego zarówno dokonanych, jak i niedokonanych czasowników. Lektura „Zgubionej duszy” stanie się dla nas okazją do odkrycia reguły tworzenia takich form w języku polskim. Jest to zadanie dla całego zespołu klasowego – uczniom polskim pozwoli spojrzeć na polszczyznę jak na język obcy, zdobędą przy tym wiedzę i umiejętności pozwalające na wyjaśnienie INNYM, w jaki sposób tworzy się czas przeszły w polszczyźnie, a cudzoziemców wyposaży i w wiedzę, i w umiejętności używania takich form w sposób poprawny. Oczywiście, polscy uczniowie, jako rodzimi użytkownicy języka, nie mają problemów z użyciem poprawnych form czasu przeszłego – to wyzwanie i zadanie dla cudzoziemców. Uczniowie polscy zdobywają jednak inną wiedzę i umiejętności, pracując z tym samym materiałem, z tymi samymi ćwiczeniami. Ich zadaniem jest odkrycie, jaka zasada rządzi daną formą, czy są od niej jakieś wyjątki czy też ma charakter regularny. Innymi słowy w sposób refleksyjny i indukcyjny odkrywają regułę, by zarówno zwiększyć samoświadomość językową, jak i umieć odpowiedzieć na pytanie cudzoziemca o to, w jaki sposób tworzy się w polszczyźnie formy czasu przeszłego. Wchodzą tym samym w rolę lektora języka polskiego jako obcego.

Ćwiczenie.

Przeczytaj fragment opowiadania i wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli podkreślone czasowniki. Zaznacz elementy, które powtarzają się w każdym z tych wyrazów.

Był sobie raz pewien człowiek, który bardzo dużo i szybko pracował i już dawno zostawił swoją duszę gdzieś daleko za sobą. Bez duszy żyło mu

się nawet dobrze – spął, jadł, pracował, prowadził samochód, a nawet grał w tenisa. Czasami jednak miał wrażenie, że wokół niego stało się płasko, jakby poruszał się po gładkiej kartce z zeszytu do matematyki (...).

Liczba pojedyncza			
	rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja	by+łem, pracowa+łem, spa+łem, jad+łem, mia+łem	byłam, pracowałam, spałam, jadłam, miałam	
ty	byłeś, pracowałeś, spałeś, jadłeś, miałeś	byłaś, pracowałaś, spałaś, jadłaś, miałaś	
on ona ono		była, pracowała, spała, jadła, miała	było, spało, jadło, miało
Liczba mnoga			
	rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy	
my	byliśmy, pracowaliśmy, spaliśmy, jedliśmy, mieliśmy	byłyśmy, pracowałyśmy, spałyśmy, jadłyśmy, miałyśmy	
wy	byliście, pracowaliście, spaliście, jedliście, mieliście	byłyście, pracowałyście, spałyście, jadłyście, miałyście	
oni one	byli, pracowali, spali, jedli, mieli	były, pracowały, spały, jadły, miały	

Ćwiczenie.

Przeanalizuj wszystkie formy w tabeli i wykonaj zadanie.

TWORZENIE CZASU PRZESZŁEGO W JEZYKU POLSKIM.	TAK	NIE
Formy czasu przeszłego zależą od liczby i rodzaju gramatycznego.	X	
Wyrazy w czasie przeszłym w liczbie mnogiej mają charakterystyczne elementy: -łem, -łam, -leś, -łaś, -ło .		
Wyrazy w czasie przeszłym w liczbie pojedynczej mają charakterystyczne elementy: -liśmy, -łyście, -liście, -łyście, -li, -ły .		
Czas przeszły tworzymy na podstawie tematu bezokolicznika.		
I w liczbie pojedynczej, i w liczbie mnogiej są dwa rodzaje gramatyczne.		
Wszystkie czasowniki w czasie przeszłym tworzymy według tego samego modelu, także te nieregularne, np. <i>być</i> i <i>mieć</i> .		

III Przystawianie i utrwalanie informacji i umiejętności

Komentarz metodyczny i indywidualizacja pracy uczniów

Kolejne ćwiczenie językowe weryfikuje wcześniejsze odkrycia uczniów, dotyczące reguły tworzenia czasu przeszłego w języku polskim. Jego celem jest przede wszystkim utrwalenie i automatyzacja struktur, stanowi także wprowadzenie w tworzenie zdań podrzędnie złożonych, będących podstawą tekstów opowiadań. Uczniowie polskojęzyczni rozwiązują zadanie, skonstruowane z myślą o rodzimych użytkownikach języka, podczas gdy uczniowie imigrancyści ćwiczą swoje umiejętności w języku polskim jako obcym/drugim (konstrukcje w czasie przeszłym czasowników dokonanych i niedokonanych).

W razie potrzeby dodatkowego wyjaśnienia znaczenia słów, wykorzystanych w zadaniach, korzystamy ze strategii pomocy koleżeńskiej.

Ćwiczenie dla polskojęzycznych uczniów.

Uzupełnij zdania. Wykorzystaj czasowniki w czasie przeszłym. Niech twoje zdania będą ciekawym początkiem nowego opowiadania. Buduj zdania złożone i korzystaj z wyobraźni.

Przykład: Zakochałem się w tej książce, od chwili, kiedy / od momentu, kiedy / od czasu, kiedy / od dnia kiedy / odkąd ją *pożyczyłem od Marty*¹.

1. Wiedziałem o tym od chwili, kiedy .....
2. Myślałam o tobie od momentu, gdy .....
3. Nie otwieraliśmy drzwi nieznanemu od czasu, kiedy .....
4. Nie pokazywała się publicznie od dnia, kiedy .....
5. Nie odpoczywałam dłużej niż dwa dni, odkąd .....
6. Nie dzwoniłam do ciebie od chwili, kiedy .....
7. Nie piłem alkoholu od czasu, kiedy .....
8. Nie piłam zimnych napojów, odkąd .....
9. Odżywała się regularnie od dnia, kiedy .....
10. Zbierałem stare monety, od czasu, kiedy.....

Ćwiczenie dla uczniów innojęzycznych².

Uzupełnij zdania czasownikami w czasie przeszłym.

Przykład: czytać/przeczytać

Tak długo *czytałem* książkę, aż ją *przeczytałem*.

1. *wybierać/wybrać*

¹ D. Prążyńska, *Czarno na białym. Gramatyka i sprawność pisania na B2*, Kraków 2022, s. 238.

² tamże, s. 236.

- Tak długo ..... (1 os. r. m.) odpowiedni krawat, aż wreszcie .....
2. *rzucić/trafić*
Tak długo ..... (1 os. r. m.) piłką do kosza, aż za którymś razem .....
do środka.
3. *protestować/wygrać*
Tak długo ..... (1 os. r. męskoosob.) przeciwko jego decyzji, aż .....
4. *czekać/doczekać się*
Tak długo ..... (2 os. r. męskoosob.) na waszą decyzję, aż w końcu
.....
5. *odkładać/odłożyć*
Tak długo ..... (ona) pieniądze w banku, aż w końcu ..... na nowy
samochód.
6. *stać/wrócić*
..... (1 os. r. ż.) przed oknem tak długo, aż moja córka ..... z klubu.
7. *pracować/pójść*
..... (1 os. r. niemęskoosob.) w kawiarni tak długo, aż ..... wszyscy
goście.
8. *grać/wygrać*
Tak długo ..... (on) w totolotka, aż wreszcie ..... milion złotych.
9. *prosić/zdecydować się*
Tak długo ..... (2 os. r. ż) o pożyczenie pieniędzy, aż ..... (1 os.
r. męskoosob.) wam je pożyczyć.
10. *próbować/naprawić*
Tak długo ..... (oni) naprawić swój błąd, aż go .....

Komentarz metodyczny i indywidualizacja pracy na lekcji

Wcześniejsze ćwiczenia miały na celu zwiększenie leksykalno-strukturalnej dostępności tekstu (koncentracja na formie), dzięki czemu możliwe będą kolejne operacje skoncentrowane na treści.

Prosimy, by uczniowie raz jeszcze wrócili do tekstu opowiadania. Wspólnie odpowiadamy na pytania dotyczące bohaterów, czasu i miejsca akcji, a następnie dzielimy zespół klasowy na trzy grupy. Każda z grup czyta jeden fragment tekstu (zob. powyżej) i odpowiada na dodatkowe pytania. Wszyscy tworzą w zeszycie notatki na bazie odpowiedzi kolegów/koleżanek. Staramy się przy tym, aby grupy składały się z uczniów i polsko i niepolskojęzycznych.

Pytania dla całej klasy (rozumienie selektywne):

Kim jest/są bohater/bohaterowie opowiadania?

Pewien człowiek i jego dusza; znana i mądra lekarka

Gdzie ma miejsce (toczy się) akcja opowiadania?

W pokoju hotelowym w nieznanym mieście; w domu lekarki; w domku na skraju miasta

Kiedy odbywa się akcja? Jaki jest jej czas?

W środku nocy, rankiem, kolejnego dnia; akcja odbywa się w ciągu wielu dni, tygodni, miesięcy i lat (zim)

Grupa 1 – czyta I fragment tekstu, rozpoczynający się od słów *Był sobie raz pewien człowiek...*

Pytania:

Kto jest bohaterem opowiadania? Co wiemy o tej osobie? Jaka jest? Jak żyje? Jaki ma/miała problem?

Grupa 2 – czyta II fragment tekstu rozpoczynający się od słów *Następnego dnia udał się do pewnej starej i mądrej lekarki...*

Pytania:

Jaka była diagnoza lekarki? Jaka była przyczyna „choroby”? Jaką lekarką zaproponowała „lekarstwo”?

Grupa 3 – czyta III fragment tekstu rozpoczynający się od słów *Tak też zrobił ów człowiek o imieniu Jan...*

Pytania: Co zrobił Jan? Jak zmienił swoje życie? Kto go odwiedził? Jak żył i spędzał czas od momentu wizyty gościa?

Pytania dla całej klasy i badanie nastawień

Jak blisko byliśmy odkrycia treści opowiadania na początku lekcji, gdy analizowaliśmy okładkę i tytuł? Jak, po bliższej lekturze, podoba Wam się opowiadanie O. Tokarczuk? Dlaczego tak/nie? Czy treść opowiadania jest uniwersalna? Może dotyczyć każdego? Dlaczego tak/nie? Czy w dzisiejszych czasach łatwo czy trudno jest żyć w zgodzie z duszą? Czy to ważne? Dlaczego tak/nie? Co robić, żeby nie oddzielić się od duszy? Jak można to robić? Czy każdy, w każdym wieku powinien to robić? Uzasadnijcie swoje zdanie.

V Transfer

Komentarz metodyczny

Na tym etapie zajęć uczniowie wykonują zadanie, które będzie pierwszym krokiem do kolejnej lekcji, poświęconej pisaniu twórczego opowiadania.

Zadaniem uczniów jest wybór jednej z kilku ilustracji, które towarzyszą opowiadaniu Olgi Tokarczuk i stworzenie jednoakapitowego tekstu do wybranego obrazka. Tekst może mieć związek z oryginałem, ale może też być swobodną interpretacją obrazu. Jedynym warunkiem jest wykorzystanie zwrotów, charakterystycznych dla tekstów opowiadań, które zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Ćwiczenie.

Popatrz na ilustracje. Wybierz jedną z nich i wykorzystaj jako inspirację to napisania krótkiego tekstu (100 słów). Tekst może, ale nie musi nawiązywać do opowiadania Olgi Tokarczuk. W swoim tekście wykorzystaj co najmniej kilka zwrotów z tabeli.

czasami, cały ranek/dzień/noc, był sobie raz, pewnego razu, podczas, aż nagle, niepodziewanie, trwało to..., aż pewnego razu/popołudnia, przez chwilę, w końcu, następnego dnia, gdy, dwa/trzy lata temu, odtąd, w ciągu kilku/wielu

1.

2.

3.

4.

Fot. A. Rabiej

5.

Fot. A. Rabiej

Zadanie domowe

Na następną lekcję wyszukaj i przynieś ze sobą tekst opowiadania, które znasz/lubisz. Autor, temat i język dowolny.

V Ewaluacja

Doceniamy uczniów, dziękując im za aktywny udział w lekcji. Wspólnie rozmawiamy o tym, co podobało się uczniom najbardziej, co ich zaciekało, co już wiedzieli, a czego nowego się nauczyli. Analizujemy razem z uczniami, co było dla nich łatwe, nad czym muszą jeszcze popracować oraz jakie są ich preferowane sposoby uczenia się polskiego.

Bibliografia:

40 koncepcji dobrych lekcji. Metodyka nauczania. Tom 10, pod red. A. Rabiej, H. Marczyńskiej, B. Zaręby, Kraków 2011.

I. Janowska *Planowanie lekcji języka obcego. Podręcznik i poradnik dla nauczycieli języków obcych*, Kraków 2010.

Olga Tokarczuk, Joanna Concejo, *Zgubiona dusza*, Wrocław 2017.

D. Prążyńska, *Czarno na białym. Gramatyka i sprawność pisania na B2*, Kraków 2022.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Słownik języka polskiego PWN, Warszawa 1996.